

НАБУТТЯ НАЗВАМИ АРТЕФАКТІВ ПЕРЕНОСНОГО ЗНАЧЕННЯ ЗА МЕТОНІМІЧНОЮ МОДЕЛЛЮ «ЧАСТИНА – ЦІЛЕ»

Буранова Аліна Володимирівна,
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри методики викладання
іноземних мов
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова
alina_mikitenko@ukr.net
orcid.org/0000-0002-3849-0944

Мета. Семантичний розвиток найменувань продовжує залишатись актуальним питанням у сучасній лінгвістиці. Дослідження присвячено виявленню й аналізу переносних значень найменувань артефактів, що є компонентами сталих виразів в українській, німецькій та англійській мовах, які були утворені за метонімічною моделлю «частина – ціле».

Методи. У дослідженні було застосовано метод словникових дефініцій для демонстрації шляхів розвитку переносного значення у семантичній структурі найменувань артефактів і метод моделювання, який дав змогу побудувати моделі семантичного розвитку метонімічних назв на позначення артефактів у трьох мовах, а саме метонімічної моделі «частина – ціле».

Результати. Метонімія як семантичний процес відбувається на основі подібності за суміжністю. Значна увага у лінгвістичній науці приділяється метонімічному моделюванню, за допомогою якого можна побудувати моделі семантичного розвитку лексем на позначення артефактів в українській, німецькій та англійській мовах. Встановлено, що артефактом є будь-який штучно створений людиною предмет. У процесі дослідження обчислено відсоткові показники співвідношення набуття найменуваннями артефактів переносного значення («частина – ціле» (укр. 85,7% / нім. 68,4% / англ. 90,5%), «причина – наслідок» (укр. 9,5% / нім. 26,3% / англ. 9,5%), «вмістилище – вміст» (укр. 4,8% / нім. 5,3%), де модель «частина – ціле» значно переважає над іншими.

Висновки. Метонімічне переосмислення за моделлю «частина – ціле» є найбільш поширеним серед досліджуваних метонімічних моделей. Це пов'язано з властивістю людської свідомості пізнавати дійсність у напрямі від конкретного до загального. Усвідомлення цілого через частину виступає важливим способом пізнання дійсності, що відображає когнітивно зумовлені способи номінації. Під час дослідження зафіксовано і проаналізовано подібності та відмінності трансформацій українських, німецьких й англійських назв артефактів, які відбулись на основі метонімічного перенесення. Спільні й відмінні тенденції у набутті назвами артефактів переносного значення відбивають національні стереотипи образно-асоціативного мислення певної лінгвокультурної спільноти.

Ключові слова: семантичний розвиток, найменування, переосмислення, моделювання, метонімія.

ACQUISITION OF PORTABLE ARTIFACTS BY NAMES ACCORDING TO THE PART-WHOLE METONYMIC MODEL

Buranova Alina Volodymyrivna,
Candidate of Philological Sciences,
Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages
Methodology
National Pedagogical Dragomanov University
alina_mikitenko@ukr.net
orcid.org/0000-0002-3849-0944

Purpose. The semantic development of names continues to be a topical issue in modern linguistics. The purpose of the study is to identify and analyze the figurative meanings of the artifacts names that are components of fixed expressions in Ukrainian, German and English, which were formed by the metonymic model “part – whole”.

Methods. The study used the method of dictionary definitions to demonstrate the ways of figurative meaning development in the semantic structure of artifact names and modeling method, which allowed to build models of semantic development of metonymic names to denote artifacts in three languages, namely the metonymic model “part – whole”.

Results. Metonymy as a semantic process occurs on the basis of similarity in contiguity. Much attention in linguistics is paid to metonymic modeling, with which it is possible to build models of semantic development of tokens to denote artifacts in Ukrainian, German and English. It is established that an artifact is any artificially created object. In the course of the research, percentages of the ratio of acquisition of figurative artifacts by names (“part – whole”) (Ukrainian 85,7% / German 68,4% / English 90,5%), “reason – consequence” (Ukrainian 9,5% / German 26,3% / English 9,5%), “receptacle – content” (Ukrainian 4,8% / German 5,3%), where the model “part – whole” significantly prevails over others.

Conclusions. It has been identified that the metonymic model “part – whole” is the most common among other metonymic models. It is connected with the capability of human consciousness to perceive reality in the direction from specific to general. Awareness of the whole through the part is an important way of knowing reality, which reflects the cognitively determined ways of nomination. During the research, similarities and differences of transformations of Ukrainian, German and English of artifacts names, which took place on the basis of metonymic transfer, were recorded and analyzed. It is established that the common and different tendencies in the acquisition of figurative artifacts by names reflect the national stereotypes of figurative-associative thinking of a certain linguistic and cultural community.

Key words: semantic development, name, rethinking, modeling, metonymy.

1. Вступ

Питання семантичного розвитку продовжує залишатись актуальним у сучасній лінгвістиці, що пов'язано з безперервним виникненням нових переосмислень лексичного значення. Дослідження переносного значення найменувань переважно супроводжується аналізом механізму метафори. Метонімічному переосмисленню ж зазвичай надається менше уваги, хоча за допомогою цього механізму утворюється значна кількість переносних значень.

Метонімія відрізняється від метафори лише процесом утворення, який відбувається на основі суміжності. Метонімізація є поширеним явищем у сучасному мовознавстві та привертає увагу багатьох дослідників (В.А. Гладка, О.А. Гапченко, Т.І. Гуменюк, В.В. Зайцева, М.С. Ковальчук, Л.М. Приблуда та інші). Так, дослідниці В.В. Зайцева та М.С. Ковальчук звертають увагу на те, що повного розмежування метафори й метонімії здійснити неможливо, оскільки вони є контрадикторні (Зайцева, Ковальчук, 2016: 22).

Л.М. Приблуда наголошує на тому, що відношення суміжності встановлює «свідомість людини між концептуальними категоріями предметності, кількості, належності тощо» (Приблуда, 2019: 5).

Як зазначає В.А. Гладка, натеper мовознавці говорять про явище когнітивного моделювання та проектування образів з ментальних просторів (Гладка, 2018: 75). У нашому дослідженні було застосовано метод моделювання для побудови моделей семантичного розвитку метонімічних назв на позначення артефактів у трьох мовах.

На цей час дискусії виникають щодо синекдох. Більшість дослідників (Л.М. Приблуда, О.О. Селіванова, О.О. Тараненко та інші) вважають синекдоху різновидом метонімії. Так, О.О. Тараненко в «Енциклопедії української мови» вказує, що «*синекдоxa* – це вид метонімії, що ґрунтується на суміжності кількісного характеру під час відношень між цілим або взагалі чимось більшим і його частиною або взагалі чимось меншим, між певною сукупністю та її окремим елементом» (Енциклопедія української мови, 2004: 583). Деякі ж дослідники (Ш. Баллі, У. Еко, В.О. Скиба та інші) розглядають синекдоху як самостійний семантичний процес. Ми поділяємо думку А.Г. Удинської, яка у своєму дослідженні трактує синекдоху як кількісну метонімію, оскільки йдеться про взаємодію частини й цілого (Удинська, 2007). На наш погляд, різницю між метонімією та синекдоху слід вважати умовною через те, що обидва види перенесення ґрунтуються на суміжності. На цій підставі розглядаємо перенесення за моделлю «частина – ціле» метонімічним.

Мета дослідження полягає в ідентифікації й аналізі переносних значень назв артефактів, що є компонентами сталих виразів в українській, німецькій та англійській мовах й були утворені за метонімічною моделлю «частина – ціле». Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) встановити переносні значення найменувань артефактів, що є компонентами сталих виразів трьох мов; 2) виявити метонімічні транспозиції за моделлю «частина – ціле»; 3) визначити спільні / відмінні тенденції (аналогові / безаналогові метонімічні перенесення) набуття найменуваннями артефактів переосмислень за метонімічною моделлю «частина – ціле» у досліджуваних мовах.

2. Метонімічні моделі назв артефактів

У процесі дослідження були виявлені найменування артефактів, що є компонентами сталих виразів в українській, німецькій та англійській мовах. Для цього було застосовано метод словникових дефініцій, щоб продемонструвати шляхи розвитку переносного значення у семантичній структурі найменувань артефактів.

Під артефактом ми розуміємо будь-які штучно створені «продукти» людської діяльності. У процесі дослідження було виявлено, що набуття назвами артефактів переносних значень відбувається у досліджуваних мовах за допомогою певних метонімічних моделей, серед яких були виділені такі: «частина – ціле», «причина – наслідок», «вмістилище – його зміст». Модель «частина – ціле» є найбільш поширеною серед інших метонімічних моделей, яка ґрунтується на партитивних відношеннях. Під час дослідження було обчислено відсоткові показники співвідношення набуття найменуваннями артефактів переносного значення («частина – ціле» (укр. 85,7% / нім. 68,4% / англ. 90,5%), «причина – наслідок» (укр. 9,5% / нім. 26,3% / англ. 9,5%), «вмістилище – зміст» (укр. 4,8% / нім. 5,3%). Вони вказують на значну перевагу семантичного розвитку назв-артефактів за метонімічною моделлю «частина – ціле». Дослідження дало змогу встановити подібності й відмінності трансформацій українських, німецьких та англійських назв артефактів, що відбулись на основі метонімічного перенесення.

3. Аналогові переносні значення назв артефактів

Наведемо приклади аналогового переосмислення значень. Переносне значення у досліджуваних мовах має найменування укр. *трон* / нім. *der Thron* / англ. *throne*. В українській, німецькій та англійській мовах ця назва позначає «владу». Це метонімічна транспозиція, яка виявляється у мовах як складник денотативного значення: пор. укр. *влада монарха, монархічне правління* (СУМ); нім. *monarchische Herrschaft, Regierung* «монархічне правління, керівництво» (Duden Wörterbücher), англ. *used to signify sovereign power* «використовується, щоб показати суверенну силу» (English Oxford Living Dictionaries). Наприклад: *Так-от, Орисю, він разом з ключником впеvнвився, що я нащадок вельможного роду Корецьких, котрі стояли близько трону; [Таня:] Все на світі минає, підуть марно царства й панства, трони й корони, а любов щира останеться навіки; Хто може скласти ціну маленькій листівці, яка хитає царський трон?* (СУМ); *ein ... Reaktionär, der die Vernunft von ihrem Throne stieß* «реакціонер, який зіштовхнувся з і здоровим глуздом своєї влади» (Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache); *They are the powers around the throne, and often they know their own importance* «Вони є силами навколо влади, і часто вони знають власну важливість» (English Oxford Living Dictionaries). Ще одне переносне значення – «влада» має номінація артефакту укр. *корона* / нім. *die Krone* / англ. *crown*, що зафіксоване на лексичному рівні: пор. укр. *1. Металевий з коштовними прикрасами вінець, що його носять на голові монархи як символ влади, 2. перен. Влада монарха* (СУМ); нім. *von einem Herrscher als Zeichen der Macht und Würde auf dem Kopf getragener gezackter, oft reich verzierter, breiter Reif aus kostbarem Metall, meist Gold* «зубчаста, часто з орнаментами широка діадема

з дорогого металу, здебільшого золота, яку носить правитель як ознаку влади та гідності» (Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache); англ. *1. An ornamental circlet or head covering, often made of precious metal set with jewels and worn as a symbol of sovereignty* «орнаментальне кільце, або покриття для голови, часто виготовляється з дорогоцінного металу, встановленого дорогоцінними каменями і носить як символ суверенітету»; *2. often Crown a. The power, position, or empire of a monarch or of a state by constitutional monarchy* «часто корона а. сила, позиція або влада монарха або держави, керованої конституційною монархією» (Dictionary. Encyclopedia and Thesaurus). Наведемо приклади: *Шотландське лицарство усе перейшло Служити в англійському війську, Пішло боронити мечем і щитом Корону і владу англійську; В Петрограді скинули вседержавну корону* (СУМ); нім. *die Krone des Königs* «влада короля» (Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache); англ. *He was an imposing figure, and for all that he wore no crown or sign of office, one could not have mistaken his rank, nor his authority* «Він був вражаючою фігурою, і за все, що він не носив корону чи знака служби, не можна було помилитися його рангу чи його авторитету» (English Oxford Living Dictionaries).

Треба звернути увагу, що українське найменування артефакту на позначення «м'якого стільця» – *крісло* має схоже переносне значення – «посада». Однак ця номінація позначає більш високу посаду чи службове місце. Це пов'язано з наявністю у значенні слова сем на позначення елементів комфорту: «зручна спинка», «з бильцями», «м'який»: *Крісло – 1. Різновид широкого, переважно м'якого стільця, з бильцями та зручною спинкою; фотель; 4. з означ., перен. Про високу адміністративну посаду. Ніхто сторонній не сказав би, що людина ця чекає міністерського крісла; – Чим ви гарантовані, що коли-небудь не вирине десь така потвора та не засяде в президентське крісло, як засів свого часу Гітлер?* (СУМ). Цікавим є той факт, що у англійській мові таке переносне значення не зафіксовано для аналогічного найменування *armchair*. Натомість у німецькій мові назва *der Sessel* має рівнозначне значення: *daß er sein Augenmerk ... auf den Sessel des alten Bürgermeister Doktor Oeverdieck gerichtet halte* «він привернув його увагу...попрямував до службового місця старого мера, доктору Овердіку» (Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache).

Слід зазначити, що німецька назва *das Zepter* «скіпетр» та її англійський еквівалент *sceptre* позначає «владу». Це засвідчує тлумачення найменування артефакту: нім. *Stab als Zeichen der Würde und Macht eines Herrschers* «палиця як знак титулу чи влади правителя» (Duden Wörterbücher); англ. *an ornamented staff carried by rulers on ceremonial occasions as a symbol of sovereignty* «декоративна палиця, яку використовують правителі на урочистих подіях як символ суверенітету» (English Oxford Living Dictionaries). Наведемо приклади: *Unter seinem Zepter muß die Todeskrankheit der Völker beginnen, muß die Geburt der Menschheit beginnen!* «Під його владою повинно було розпочатися смертельне захворювання народу – народження людяності» (Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache); *Aber das soziale Zepter hielten sie in der Hand* «Але соціальну владу вони тримали у руці» (English Oxford Living Dictionaries); *As an act of humility, before a mass to which she had invited the poor, she gave the royal scepter to the most indigent and had the royal crown placed on his head* «Як акту смиренності, перед тією масою, до якої вона запросила бідних, вона подарувала королівський скіпетр найбіднішій і мала на голові королівську корону» (English Oxford Living Dictionaries). Варто визначити, що українська назва *скіпетр* не позначає владу на лексичному рівні. Артефактом позначають *...палицю, що є символом, знаком царської влади: Коли з рук князя Володимира Великого випав державний скіпетр, на зміну батькові став його син – Ярослав* (СУМ).

За метонімічною моделлю «частина – ціле» українська назва *храм* набула переносного значення «чогось шанобливого». Транспозиція є безаналоговою щодо німецького найменування. За тлумачним словником української мови *храм* – це: *3. перен. Місце, яке викликає почуття глибокої пошани; – Я бачив прекрасний, невіданий город. Все, що люди створили в архітектурі, шедеври давні, сучасні й прийдешні, краса і вигода, храм, достойний людині; – Заздриш? – здивувався Олег. – А чому? – Ну, як же! Ідеш працювати на Дніпрельстан – в заповідник і храм сучасної енергетики* (СУМ). Слід зазначити, що в англійській мові назва артефакту позначає: *1.4 A thing regarded as holy or likened to a temple, especially a person's body* «рiч, яка вважається святою або уподібнюється храму, особливо людське тіло». Наведемо приклади: *My body is a temple and a gift, and I need to treat it with respect* «моє тіло – мій храм та дар і я повинен ставитися до нього з повагою» (English Oxford Living Dictionaries).

На основі метонімічної моделі «частина – ціле» українська номінація *шабля* та відповідне англійське найменування *sabre* позначають «воїна». Це пов'язано з тим, що артефакт використовувався у функції холодної кавалерійської зброї. Пор. укр. *2. перен. Один боєць-кавалерист (при вказуванні на кількість бійців); На подив своїм штабним, Врангель тут же наказав всю кінноту Барбовича – п'ять тисяч шабель – негайно зняти з-під Олександрівська і кинути на Каховку; З цього будиночка револьвіці стріляли по махновцях, а потім билися в стіну до останньої шаблі* (СУМ); англ. *1. historical A cavalry soldier and horse* «історично кавалерійський солдат чи кінь»; *On February 27th Sheridan, with two divisions of cavalry, ten thousand sabers, moved up the Valley to Staunton* «27 лютого Шеридан, з двома дивізіями кавалерії, десятьма тисячами воїнами, піднявся на долину до Стонтонна» (English Oxford Living Dictionaries). У німецькій мові не було зафіксовано такого перенесення.

4. Безаналогові переносні значення назв артефактів

Розглянемо випадки безаналоговості переносного значення.

В українській мові найменування *стіна* має безаналогове переносне значення «будинок», оскільки артефакт є частиною певного приміщення чи будинку. Одним з ЛСВ значення номінації є // *тільки мн., з означ., перен. Про який-небудь будинок, приміщення, установу, навчальний заклад і т. ін., де щось відбувається, здійснюється тощо* (СУМ). Як бачимо, цей компонент значення актуалізується лише у формі множини. Наведемо приклади:

Вона рвалась із шкільних стін на волю, на службу «народові»; Між покоління молодого У стінах бурси я зростав, Ніхто мене не доглядав (СУМ).

Українські номінації на позначення предметів одягу *штани* й *спідниця* мають переносні значення. Так, перше найменування використовується на позначення «чоловіка», а друге – «жінки». Обидва компоненти значення зафіксовані у тлумачному словнику на лексичному рівні: пор. *штани* – // *перен., розм. Особа чоловічої статі; ... Чому, ти сам сказав, що тепер спідниця штанам ходу не дає...* (СУМ); *спідниця* – 2. *перен., розм. Жінка як представник своєї статі. [Степан:] ...а вдома що, хто начальство? Хто командує? Спідниця; – Згублять тебе, Карпе, спідниці* (СУМ). Переносне значення виникло внаслідок того, особа якої статі носить зазначений вид одягу. Перша українська транспозиція є безаналоговою, друга була зафіксована у англійській мові, де *skirt* позначає «особу жіночої статі».

Безаналогове переносне значення «підприємство» має в німецькій мові назва *der Laden* «магазин»: *salopp, übertragen Unternehmen, Betrieb* «фамільярно, перен. підприємство, фірма» (Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache). Ця транспозиція утворилась на основі того, що переважно магазин є частиною певного підприємства. Наприклад: *wenn er nicht da ist, stockt der ganze Laden, steht der ganze Laden still* «якщо його там не буде, усе підприємство зникне, усе підприємство закритись»; *er hat wieder Schwung in den Laden gebracht* «він знову приніс імпульс у підприємство»; *wenn wir das nicht schaffen, können wir den Laden zumachen* «якщо ми цього не зробимо, ми зможемо закрити підприємство»; *der Laden klappt* «підприємство працює»; *ich kenne doch den Laden* «я ж знаю підприємство» (Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache). В українській та англійській мовах такого перенесення не було виявлено.

Ще однією німецькою назвою, яка має безаналогове переносне значення, є *der Schlitten* «сани», що позначає «засіб пересування»: *salopp Auto, auch Motorrad, Fahrrad* «фамільярно автомобіль, також мотоцикл, велосипед» (Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache). Наприклад: *er fährt einen tollen, alten Schlitten* «він їздить на чудовому, старому автомобілі» (Duden Wörterbücher). Як бачимо, вторинне найменування має фамільярний, знижений стилістично характер, який вказує на пейоративний конотативний характер транспозиції.

Англійська лексема *hat* «капелюх» позначає «посаду», «роль», «значення». Про це свідчать зафіксовані у тлумачних словниках ЛСВ значення: 1.1. *Used to refer to a particular role or occupation of someone who has more than one* «використовується, щоб позначити певну роль чи заняття кимось» (English Oxford Living Dictionaries); 2.a. *A head covering of distinctive color and shape worn as a symbol of office* «головний убір певного кольору та форми, який носять як символ влади»; b. *The office symbolized by the wearing of such a head covering* «носіння такого головного убору символізує посаду». 3. *A role or office symbolized by or as if by the wearing of different hats: wears two hats – one as parent and one as corporate executive* «носіння різних капелюхів символізує роль (значення) або посаду: має дві ролі – одну у якості батька / матері, іншу у якості корпоративного виконуючого директора» (Dictionary. Encyclopedia and Thesaurus). Отже, переносне значення назви артефакту утворене за допомогою метонімічного перенесення за моделлю «частина – ціле».

Англійське найменування *gun* «пістолет» використовується на позначення «бійця»: *One who is armed with or skilled in the use of a gun* «той, хто озброєний чи вміє використовувати зброю» (Dictionary. Encyclopedia and Thesaurus); назва *spear* «спис» має переносне значення «солдат»: 3. *A soldier armed with a spear* «солдат, озброєний списом» (Dictionary. Encyclopedia and Thesaurus); лексема *shield* «щит» позначає «людину»: *a person or thing providing protection* «людина чи річ, що забезпечує захист» (English Oxford Living Dictionaries).

5. Висновки

Проведене дослідження дає можливість зробити висновки про перевагу метонімічної моделі «частина – ціле». Саме за цією моделлю більшість назв артефактів отримає переносне значення у всіх досліджуваних мовах. Дані про те, що у мовознавчій науці ця модель є однією з найпоширеніших, підтверджують отримані результати. Першопричиною таких особливостей вважаємо психофізіологічне підґрунтя, оскільки для людської свідомості характерно пізнавати дійсність у напрямку від конкретного до загального. Осягнення цілого через частину виступає важливим способом пізнання дійсності, що відбиває когнітивно зумовлені способи номінації. Подібності й відмінності метонімічних переосмислень вказують на національні стереотипи образно-асоціативного мислення певної лінгвокультурної спільноти.

Перспективами подальших досліджень є залучення до аналізу семантичного розвитку найменувань на позначення артефактів за іншими метонімічними моделями у лексичній системі української, німецької та англійської мов.

Література:

1. Балли Ш. Французская стилистика. Москва : Изд-во иностр. лит., 1961. 394 с.
2. Гапченко О. Когнітивні аспекти метонімії. Українське мовознавство, 2016. Вип. 1. С. 53–65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Um_2016_1_6 (дата звернення: 15.10.2020).
3. Гладка В.А. Метонімія і метафора: питання диференціації понять. Закарпатські філологічні студії. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2018. № Вип. 1. С. 71–75. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/25107> (дата звернення: 10.10.2020).
4. Гуменок Т.І. Лексико-семантичні процеси в сучасній телевізійній фаховій мові. Мова: класичне – модерне – постмодерне. 2016. Вип. 2. С. 262–269.
5. Приблуда Л.М. Структура та стилістичні функції вторинних номінацій в українській художній прозі початку ХХІ століття : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. НАН України. Інститут укр. мови. Київ, 2019.

URL: <http://www1.nas.gov.ua/institutes/ium/Structure/councils/Documents/prybluda-avtoref.pdf> (дата звернення: 15.10.2020).

6. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Підручник. Полтава : Довкілля. Київ, 2008. 712 с.
7. Скиба В. А. «Идет-гудет зеленый шум...» (Метонимия и синекдоха). *Русская словесность*. 2001. № 2. С. 70–75.
8. Словник української мови URL: <http://sum.in.ua/s/sum> (дата звернення: 19.06.2020).
9. Тараненко А.А. Языковая семантика в ее динамических аспектах. Монография / АН УССР. Институт языковедения им. А.А. Потебни. Київ : Наукова думка, 1989. 256 с.
10. Удинська А.Г. Метонімічні переноси на позначення людини в англійській та українській мовах. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук: 10.02.17. Донецьк : Донецький національний університет, 2007. 21 с.
11. Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В.М., Тараненко О.О., М.П. Зяблюк та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2004. 824 с.
12. Dictionary. Encyclopedia and Thesaurus URL: www.thefreedictionary.com (дата звернення: 15.06.2020).
13. Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache URL: <https://www.dwds.de/> (дата звернення: 11.06.2020).
14. Duden Wörterbücher URL: <http://www.duden.de/> (дата звернення: 19.07.2020).
15. Eco U. *The Theory of Semiotics*. Bloomington : Indiana University Press, 1979. 354 p.
16. English Oxford Living Dictionaries URL: <https://en.oxforddictionaries.com/> (дата звернення: 24.07.2020).

References:

1. Balli Sh. (1961) *Frantsuzskaya stilistika*. [French stylistics] Moscow : Izd-vo inostr. lit., 394 p. [in Russian].
2. Gapchenko O. (2016) *Kognityvni aspekty metonimii*. [Cognitive aspects of metonymy]. *Ukrainske movoznavstvo*. Vyp. 1. p. 53–65. [in Ukrainian].
3. Gladka V.A. (2018) *Metonimiia i metafora: pytannia dyferentsiatsii poniat*. [Metonymy and metaphor: questions of differentiation of concepts]. *Zakarpatski filologichni studii*. Uzhgorod : Vydavnychiy dim “Gelvetyka”. № Vip. 1. p. 71–75. [in Ukrainian].
4. Gumeniuk T.I. (2016) *Leksyko-semantychni protsesy v suchasniy televiziinii fakhoviy movi*. *Mova: klasychne – moderne – postmoderne*. Vyp. 2. S. 262–269. [in Ukrainian].
5. Prybluda L.M. (2019) *Struktura ta stylistychni funktsii vtorynykh nominatsii v ukraiinskii hudozhnii prozi pochatku XXI stolittia* [Structure and stylistic functions of secondary nominations in Ukrainian fiction of the beginning of the XXI century] : avtoref. dyss. ... Cand. Of Phil. Sciences: 10.02.01. NAN Ukrainy. Institut ukr. movy. Kyiv. URL: <http://www1.nas.gov.ua/institutes/ium/Structure/councils/Documents/prybluda-avtoref.pdf> [in Ukrainian].
6. Selivanova O.O. (2008) *Suchasna lingvistyka: napriamy ta problem*. [Modern linguistics: directions and problems]. *Pidruchnik*. Poltava : Dovkillya. Kyiv. 712 p. [in Ukrainian].
7. Skyba V.A. (2001) “*Idet-gudet zelenyj shum...*” (Metonimiia i sinekdokha). *Russkaia slovesnost*. № 2. p. 70–75. [in Russian].
8. *Slovyk ukraiinskoi movy* [Dictionary of the Ukrainian language]. URL: <http://sum.in.ua/s/sum> [in Ukrainian].
9. Taranenko A.A. (1989) *Yazykovaia semantika v ee dinamicheskikh aspektakh*. [Linguistic semantics in its dynamic aspects]. *Monografiia / AN USSR. Institut yazykovedeniia im. A.A. Potebni*. Kyiv : Naukova dumka. 256 p. [in Russian].
10. Udynska A.G. (2007) *Metonimichni perenosy na poznachennia liudyny v angliiskii ta ukraiinskii movakh*. [Metonymic transfers to denote a person in English and Ukrainian]. *Avtoreferat diss. ... Cand. Of Phil. Sciences: 10.02.17. Donets: Donetskyi natsionalnyy universytet*, 2007. 21 p. [in Ukrainian].
11. *Ukrainska mova: Entsyklopediia* (2004) [Ukrainian language: Encyclopedia] / Redkol.: Rusanivskyi V.M., Taranenko O.O., Ziabliuk M.P. ta in. – 2-he vyd., vypr. i dop. Kyiv: Vyd-vo “Ukrainian language: Encyclopedia” im. M.P. Bazhana. 824 p. [in Ukrainian].
12. Dictionary. Encyclopedia and Thesaurus. URL: www.thefreedictionary.com.
13. Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache URL: <https://www.dwds.de/>.
14. Duden Wörterbücher URL: <http://www.duden.de/>.
15. Eco U. (1979) *The Theory of Semiotics*. Bloomington : Indiana University Press. 354 p.
16. English Oxford Living Dictionaries URL: <https://en.oxforddictionaries.com/>

Стаття надійшла до редакції 20.10.2020
The article was received 20 October 2020